

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Lonovics József esanádi püspök Rómából Bécsbe érkezett; magyar tudós társaság; müegyesület; gyermekkórház ügyvéni közgyűlés; hála a vakok intézete részéről; ismét egy dunai baleset; Dunarendőrség; 2dik pesti löverseny; nevezetes régiség; ben; babona- 's kuruzslási áldozat; ipar- 's tözsérügy; lipcei, boroszlai 's angol vásárok a gyapjura nézve; Pestmegye juniusi közgyűlése tárgyai 's a t.; marmarosmegyei időjárat; 's a t.) Spanyolország (ministerségi fordulat; az új ministerek ismerte ése; 's a t.) Anglia (a' chartisták óriási kérélmé; 's a' ministerség helyzete. Franciaország (Darmés pöre a' pairszék előtt; politikai nézetek; 's a t. Törökország. Külföldi elegy.

Magyarország és Erdély.

Lonovics József esanádi püspök ö exja majus 22kén indulván viszsza Rómából jun. 4kén estve Bécsbe érkezett.

(Magyar tudós társaság ülései.) Mart. 22. az academia főleg a' beérkezett jutalomiratok ügyével foglalkodott. Nagy Károly rt. Duponceau Péter az amerikai philos. társaság elnöke 's m. acad. ltag haláláról küldte be j lentését. — Egy nyomatás végett beadott vitairat, tartalmának természete miatt nem fogadtatott el vizsgálat alá; ellenben két természet 's három történet- és földirati munkának, valamint egy oktatástani értekezésnek bírálók rendelkeztek; Jerney János rt értekezése pedig „a' Corpus Juris legitemesb nyomtatási hibájáról egy betűben“ Sztrokay Antal rt jelentésére a' Tudománytárban kiadatni határozatott. — Egy névtelen beküldő értekezése: „Törvények alaptudománya“ cím alatt, a' szerző ohajtásához képest a' kéziratárba tételt le. — Mart. 29. Kiss Károly rt a' legújabb hadi literatura átnézetét terjeszté elő viszsza tekintettel az eddigi magyar próbálatokra e' nemben. Érdekelte fogadá a' társaság gr. Kemény József ltagja 's Kecskeméti Csapó Dániel jelentéseiket némelly magyar régiségekről; 's Drnovszky Ferencztől nyitrai, Matusik Jánostól tatabányai gyűjtését. Több kéziratnak, nevezetesen két mathematicainak egy természet-, egy történettudományinak 's egy közgazdaságinak bírálók rendelkeztek; egy műtani a' vizsgálatok egyező vélemények következtében nyomtatástól elmozdított; Bloch Móricz lt. értekezése pedig a' héber költészetéről, tekintettel a' hellen és hindu költészetre, Szémere Pál rt. előadására a' Tudománytárban kiadatni határozatott. — A' gyűjtemények e' hónapban köv. ajándékokkal szaporodtak: 1. a' könyvtár: 1) Bloch Móricz ltől: Móse s öt könyve, második kötet 4. és 5. füz. Buda, 1841. 2) Monaszterli Sándortól: Pereszlényi Pál: Gramm. linguae ung. N. Szomb. 1702. 3) Nagy Ignác ltől: Szimutár, 18d. füz. 4) Simkó Vilmostól: Szent érzemények, Pozsony, 1835. 5) Szentiváni Mihálytól, Remény, zsebkönyv 1841re. Kolosv. 6) Taubner Károly ltől: Halotti beszéd Vörös Aloizia felett. Pest, 1841. 7) Kalocsai érsek-, győri és nvárad (r.sz.) püspökmegyék és csornai prépostság, idei névkönyveiket küldék be. II. A' kéziratárba gr. Kemény József lt egy, állítólag 1452ki magyar záloglevelet, Rézselyi Mihály egy 1620ki m. levelet küldtek. III. A' pénzügyi gyűjteményt Drnovszky Ferencz 15 db ezüst, Rézselyi Mihály 12 és Sándor Károly 35 db vegyes pénzzel nevelték; Hoffner József néh. lt hagyományaképen, a' titoknok pedig három jeles emlékpénzt mutatott be.

A' pesti müegyesület tisztelettel kéri és szólítja fel mindazon t. cz. honfiakat, kik aláírás-gyűjtés végett íveket valának szivesek elfogadni, méltóztassanak azokat egyesületi pénztárnok Wágner József urhoz (szervita-tér; gr. Telekiház) legfőljebb julius elejeig beküldeni. Szekrényesy Dániel egyes. tit.

A' pesti kised gyógyintézeti egyesület részéről f. hó 8ára kitűzve volt közgyűlés, az ugyanazon napra jelentett nemes Pestmegye közgyűlése miatt, f. hó 13ára reggeli 10. órára halasztatik, mi is szives ahozi alkalmazkodás végett, közhírre tétetik. Pesten június 7én 1841. Ritter Adolf egyes. titok.

BUDA. A' vakok intézete kötelezettnek érzi magát a' két testvér város nskelblu lakosinak, kik a' nemzeti-színházban az intézet javára majus 30kán előadott „Pál“ című oratoriumon a' nagy hőség daczára olly nagy számmal megjeleni sziveskedtek, úgy szinte azon t. cz. tagoknak is, kik az oratorium előadását művészi talentomikkal elősegíték, vagy egyébként közvetve vagy közvetlenül kegyeskedének azon jövő czéllétesítésében részt venni, ezennel a' szív legtisztább ömledéséből erd köszönetét tenni: különösen pedig a' nemzeti színház-igazgatóságnak a' színház kárpótlás nélküli átengedéseért, Uffer és Neubauer kisasszonyok, Erkel és Hirsch uraknak a' solo-ének szerepek föl vállalásaiért, karmester Erkel urnak az egész igazgatásáért, Menner prof. urnak az ének, Khon és Kaiser urnaknak pedig a' karigazgatásáért, a' hangász-egyesület tagjainak énekese 's műkedvelőinek, kik a' hasznos czél tekintetéből szivesek voltak részt venni, ugy a' budapesti három színház zenésztageinak, az itt tanyázó 3 ezred hangászkar egyedeinek fizetés nélküli működésükért, végre Landerer urnak a' szövet-(textus) könyvek kinyomatásáért, Rupp könyvkötő urnak ezek bekötéséért, Jurenák és Frölich uu. ajándékozott stearin gyertyáikért, mellyek a' zenekar-kivilágításra szükségesek valának, 's Coffin urnak a' kölcsönzött díszes luszterért.

(Ismét egy dunai baleset. Dunarendőrség.) Május 31. estve tíz óra után, Margit szigetéről viszsza térvén, többen a' Duna budai partján gyalogoltunk, midőn, még jóval az apáczák felett haladván, egy, emberekkel megrakott lélekvesztő pillantunk meg nem messze a' vizivárosi plebániától, közel a' parthoz. Beszédünk érdekes tárgyak felett folyván, figyelmünk ismét elfordult a' csolnaktól, midőn azt egy az apáczaklastrom alatt álló ember hirtelen ismét fölkelte mondván, hogy kevés percz előtt egy teli csolnak súlyodt el a' bombatér irányában. E' hírt csakugyan a' bombatér felől felénk hangzó jajtás meg látszott erősíteni. A' veszély helyére sietünk 's egy a' parttól a' katonai őrház felé vonuló gyászszereggel találkoztunk, melly egy kétséggel vivó, jajveszékő asszonyt vezet. E' szegény asszony, egy a' gözhajógyár-szigeten dolgozó legénynek felesége, Pesten vígan töltött nap után férje, nővére 's hat esztendő fiaeskájával haza menőleg, hogy utját Óbuda felé megrövidítse, egy a' pesti parton álló csolnakot kifogad. Találkozott még más utitárs is. A' család hajóra száll, a' fogadott ember evez; még nem érték el a' folyam közepét, midőn a' ladikot perczről perczre több vízzel megtelni veszik észre; a' megijedt utasok viszsza kíváncznak, az evező biztatja 's Buda felé siet, a' veszedelem növekszik, borzasztó jaj és segélykiáltás hallja a' levegőt, 's alig fut néhány ember öszsze a' bombatér partján, midőn a' talán csak 30 lépésnyire távol ladik, terhéstul elsüllyed. Egy bátor fiu egy ott kikötött csolnakba szökik, a' veszély helyére tart, 's mig a' hajós kiuszik, amaz az asszonyt ragadja ki a' halál torkából. A' többi mind martaléka lón a' folyamnak; 's a' megmenekült nyomorú néhány perczben özvegy, gyermekvesztett anya 's elszakadt testvérrel néma nemének. Fesse le magának a' szerencsétlen asszony fájdalomt kiki; mi egy pár kérdést intézünk a' közönséghez, 's azokhoz, kiket illet. Budapest — több mint 120 ezer lélek lakja, ketté metszve egy roppant és szeszélyes folyamtól. télen által csak hajók — nyáron, mert egy hid a' hosszú vonalon kevés, hajók által is közlekedésben. Budapest, kérdem, meddig lesz még el Dunarendőrség nélkül? Meddig lesz szabad bárkinek e' folyamon ide 's tova evezni, különös próbája nélkül ügyességének, különös tekintet nélkül em-

berségére, jó z a n s á g á r a; minden felügyelés nélkül a' használandó hajókra mellyeket nagyságra, keszuletre előleges vizsgálat, engedelem 's bélyegzés nélkül a' Dunára ereszteni szabad nem volna; mellyek épen-tartására folytonos felvigyázásnak kellene lenni, 's ha ki nem egészen bátoroságos naszáddal embert befogadni mert, tetemes büntetéssel megrovatandónak; meddig nem lesznek a' két parton bizonyos távolságokra mentőladikok elhelyezve a' szükségesség mindenféle eszközökkel (kötetek, póznák, csáklák, hálók 'stb.) 's mellettök folyamőrök, kiknek dolga minden a' Dunán feltűnő naszádot őrszemmel kísérni; mikor lesz gond arra, hogy jutalomforrás nyitassék 's mentődíj rendelkezessék azok számára, kik akár hajó felfordulása v. elmerülése, akár uszás alkalmá v. más bal eset, önelvesztés 'stb. által hullámbalál veszedelmében forgókat kimentenek 'stb. 'stb. Bizony, mondom nektek, ha van szükség a' szárazon rendőrségre, nem kevésbbé van vizen is. Hány ember hull évenként a' két város közti hullámsírtba, köz tudomásra és köz tudomáson kívül? — Mi elbusult kebellet folytatott Pest felé utunkat, a' Duna tükörsimán és esendesen ragyogott a' csillagok fényében, a' hidig alig találkoztunk emberrel, 's a' hidon jökedvű csevegőkkel, kik nem sejtették, hogy kevés percz előtt egy szerencsétlen hsaladot sodrot el alattok a' borzasztó elem. F.

(2ik pesti verseny, vasárnap jun. 6kán, délut. 4 órakor, félóránként új futás) 1sős2) Aszszonyok-palyadíja 1600öl ism. 100 ar. erő billikom az 1sős, a' díjbul fennmaradó aranyok 50ig a' 2ik lőe, azon fölül ismet az elsőe. Futhat angol kivéve minden m. és k.; teher: 3e. 70, 4e. 90, 5e. 96, 6e. 100, id. 103 ft. m. 2 fonttal többet. Bejelentve volt 10 lő; viszsza húzatott 7. Hunyady József gr. 4e. p. m. Argus, ap. Gallopade, an. Miss Crachami, 92 ft. fekete test es sapka, rózsaszín uj. mindkét izben első, 's így nyertes; lovasa J. Gilbert. Pályahaladás ideje 1sős izben 3' 45", másodizben 3' 48". Zichy M. gr. 4e. s. p. m. Passe-par-tout, ap. Gallop., an. Little-Bo-Peep. 92 ft. kek test, veres uj, fekete sapka. 1sős izben 2dik, másodizben viszsza húzatott. Liechtenstein Al. hg 7e. sg. k. Furiosissima, ap. Privateer. an. Miss Fury, 103 ft., ver. test, v.-csik. vil. kékuj, kek sapka. 1sős izben 3ik, másodizben 2ik. — 3dik és 4) Pest városi díj 150 ar. az első lőe, a' díjbul fennmaradó és tépénzkeblül bejövő aranyok 50ig a' 2iké, azon fölül ismet az elsőe, a' nyerőpont előtt 30 öllel kezdve egyszer körül (1268 öl) ism. futhat minden lő. Tét 10 ar., f.v.f.; 3e. 74, 4e. 100, 5e. 107, 6e. 112, id. 115 ft.; ausztriai birodalmi 6 ft. k. és pr. 2 fital kevesbet. Bejelentve volt 10 lő, pályázott 2. Trautmannsdorf F. hg v. p. id. m. Stiff, ap. Starch, an. Lizy, 115 ft. piros és fehér csikos test, sarga sapka, mindkét izben első, 's így nyertes. Csapody Pál 3e. sg. k., ap. Election, an. Don Juan kancza, veres, 66 ft. mindkét izben 2ik. A' nyertes lovasa E. Jackson. Pályahaladás ideje 1sős izben 3' 18", másodizben 3' 16". Csapody Pál Brutus-Roxana m., Festetics M. gr. Victoria k., Hunyady J. gr. Argus m. es Leighfoot m., Liechtenstein Al. hg Szaraczen-Emma és Furioso m.; Harrach F. gr. Troy; Zichy E. gr. Passe par-tout tétet fizettek. — 5) Elegy verseny. Tét 10 ar. f.v.f., távolság mint a' Pest városi díjnál, ur lovasok. Andrassy M. gr. id. p. pr. Ami, lovasa a' tulajdonos. Sarga test, kek uj es sapka 1sős 's így nyertes. Orczy Béla b. 5e. s. p. m. ap. Abourika, lovasa a' tulajdonos, fehér test veressel csikos fehér uj, fekete sapka 2dik; Orczy Fer. b., 4e. st. p. m., ap. Muzaphaar, lovasa a' tulajdonos, sötét kek test es uj, fek. sapka. 3ik; Salamon Gy. ur, 5e. br. pr. Kristóf, ap. Habibe, lovasa Stubenberg József gr., fekete, fehér, veres, fekete sapka. 4dik; Károlyi Ed. gr. 6e. söt. p. k. Malvina, ap. Netherby, lovasa a' tulajdonos. Kek test, veres uj es sapka, kitört. Pályahaladás ideje 3' 15". — 6dik Pony verseny. Tét 8 ar. f.v.f., távolság mint a' pestvárosi díjnál. Orczy Andor b. 5e. p. pr. Saade, sötét kek fekete sapka 1sős 's így nyertes. Stubenberg József gr. p. k. Lizetta fekete, fehér, veres, fekete sapka 2ik. Podmaniczky Frid. b. 5e. p. k. Fatime. Veres test, fehér uj es sapka. 3ik. Pályahaladás ideje 3' 35". — 7ik Parasztyverseny. Első lőe 75 pgo fr. 2iké 25 p. f., e' czélra van szánva Szalbeck Jakab ur által 1 arany is. Futhatnak mezei gazdák saját lovai, bejelentés ideje a' futás órájaig. Indult 17 lő. Berta Mihály somogy megyei aszalói lakos 4e. sz. k. Búske, első, 's Punga Józ. pest megyei örkényi lakos 10e p. pr. Rózsa, 2dik. A' többi elmaradozott. — 8dik Erdélyi díj 300 ar. 1600 öl. Futhat a' két Magyarhonban született 's nevelt bármilly származatu m. és k. Teher 3e. 85, 4e. 100, 5e. 107, 6e. 110, id. 112 ft. Tét egy löert 50 ar., fele bánat. A' létész is a' nyertesé. Aláírhatni a' futás órájaig. Ha 6 aláíró nem találkozik, azon éven nem lesz e' díj elnyerhető, hanem mindaddig a' köv. évihez csatolatik, mig az aláírók száma hatra nem telik. Czindery László ur s. m. Ruy Blas egyedül járta körül a' pályát.

A' dunagözhajózási társaság alulirt váci ügyvivője tisztelettel értesíti a' gözőseken utazó t. cz. közönséget, hogy Váczon csupán a' nála váltott beléptijegy előmutatása mellett léphetni a' gözősre. Bodendorfer Gyula füszerárus az elefántnál. —

(Nevezetes régiség mint ujság az ó világból.) Legjelesb emléke hazánknak 's a' tudós világ előtt fentartatott régiség azon romai viasztablák, mellyeket Massmann János Ferdinand nemcsak mesterséges rajzolatokban állított szem elé, de tudományos észrevételekkel is felvilágosítva negyedrétben kinyomatva Pesten Eggenberger könyváros árulja. Czimök ez: „Libellus aurarius, sive Tabulae Ceratae et antiquissimae et uncae Romanae in fodina auraria apud Aburdubanyam oppidulum Transsylvaniae nuper repertae, quas nunc primus enucleavit, depinxit, edidit, Joannes Ferdinandus Massmann. Prostant Lipsiae apud T. O. Weigel 1841. in 4to.“ Kettős az emlék, egyik viaszszal borított bukka-, másik fenyütáblából, még pedig többül összeállítva, amaz görög és dáki, ez romai folyó betűkkel iratott, még a' 2ik században, t. i. Kr. szül. után 162dik évben Lucius Verus caesar és Numidius Quadratus romai polgármesterek idejében. Egész világon ezen egyetlen fentartatott kincsesel édes hazánk (csak azóta, hogy azokat tudós Massmann tökéletesen megolvasta 's felvilágosította) dicsekhetik; de nem kevésb köszönettel tartozik e' szerföltött ritka kincs feltalálóiainak is, kik azt mind a' ragadozó angoloknak már oda szánt eltulajdonításától, mind az ényesztől szerencsésen megmenték 's nemes érzésű hazafiságuk által magyar honunk dicsőségét ezzel is kitüntették. Találtak ezen ritkaságok Erdélyben, valamellyik abrudbányai rég elpusztult, kénköves vízzel ellepelt aranyakna salakjában ez előtt ötven 's több évvel, 's kézről kézre

adatán, utóbb tudós Aranyka Györgyhöz is eljutottak, ki az erdélyi magyar társaság Iső kötetében róluk, mint ismeretlen, de neki zsidónak látszott emlékekről értesített; utóbb pedig azokat Literati Nemes Sámuel régiségek fel-találásában dicséretes buzgalma, miután Bécsben még a' cs. kabinetben sem adathattak el kívánt áron, hazájokba visszahozattak, megszerezvén w. id. Jan-kovich Miklós urnak, a' régiségek tudós ismerőjének 's méltó becsülőjének nem kis áron átengedte, ki azokat közelebb megismérvén, mint valóságos romai, viaszszal borított, fatáblákat (tabulae Ceratae) tökéletes megfejtés vé-gett honi és bécsi tudósokkal hiában közölte; és sem itthon sem Bécsben célját nem érthetvén, szándéka volt azokkal Parisba, Turinba, 's onnan Ro-mába is kiutazni; azonban mivel Münchenben 1835ben megállapodván szeren-cséje lön tudós Massmann professor ural, a' régi iratok gyakorlott ismerő-jével sőt a' németek közt egyetlen palaeographiai hössel megismérkedni, ki egy nap alatt azokat egészen megfejtette. Ez egyetlen ritkaságnak 's nemcsak hazánk, mint inkább a' tudós világ drága kincsének, mellyel egy európai nem-zet sem dicséketik, tudom. megismertetését 's nyilvános kiadását rá ruházta, ki bokros dolgai közt mélyebb tudományos vizsgálatának nagyobb időt szánni kénytelenítelvén, azon két emléket csak az idén bocsátotta közre esinos raj-zolatokkal ékesített munkájában saját költségén.

⊙ Nyitrai nyárelő 3kán. Évnyolcad gyűlésünk tavaszutó 24-kén nyitván meg törvényes vitákra nyújtott alkalmat az alsó-nyitrai járási volt főbíró R. M. véletlen elszökése által megürült főszolgabírói hivatalra történen-dő helyettesítés kérdése. Voltak ugyan is, kik valamint sarkelvül vallák alkotvá-nyunkban a' megyei hivatalok szabad választás általi betöltését: ugy a' helyet-tesítésekben is a' szabad választást 's így a' tisztujtás ünnepélyes tettét vél-ték fontartandónak. Győztek azonban az ellenvéleményűek, kik az eddigi gya-korlatos szokáshoz ragaszkodván, az ajánlást pártolák 's végzéssé lön: a' fő-bírói helyre D. T. albiró ajánlata. Mivel pedig az ellent R. M. főbíró több, mint 3 ez. pgő beszédett országgyűlési napidij elköltéséről vádolttatik, ez iránt, ugy színt az adózó népen netalán elkövetett egyéb zsarításokrul teendő nyo-mozás végett küldöttség neveztetett 's az elszökött országszerte hirdettetni ren-deltetett. Indítványba hozatván ezután, hogy az ősi megyei szerkezet nyomán, melly a' törvénykezés 's törvényszékek nyilvánosságát, az ügyes bajos dol-goknak a' megyei közönség által szabad szavazással eldöntését 's a' törvény-székí bírának 1613: 24 bizonyítása szerint választatását oklevelek, és tör-vények tartalmából tanúsítja, ezentul a' megyei törvényszékek nyilván tartas-sanak; a' polgári 's fenytő ügyek megvizsgálása, vitatása nyilván történjék; szavazás végett a' bírák mellékerembe vonuljanak, ítéletüket az elnök tel-jes ülésben jelentse ki, táblabírákú titkos szavazattal közgyűlésen a' megyei közönségből közbizodalmat nyertek, ha még eddig kinevezett táblabírák sem volnának is, választassanak, egy évig viselendők a' táblabíroságot: az indít-vány közpártolást nyere 's célirányos sikereltetési terv kidolgozása a' bel-igazgatási tárgyakkal foglaltos küldöttséghez jövő közgyűlésnek adandó je-lentés végett utasított. Köz részvétet 's meleg pártolást gerjeszte a' vármegyei KK. és RR az elhanyagolt né p n e v e l é s állapota. A' már országgyűléseken ismételt intézkedő fölterjesztésekbe hozott, de kedvezőleg országos fontosságához képest eddig törvény által meg nem alapíthatott tárgyat helyhatósági gondosságuk jeles céljaul kiüzendők, a' nevelés állapotjának e' megyében kifürkészéseül nevezetesen: hol és milly karban léteznek nép-iskolák? a' vallás-felekezetek különbsége szerint mi pénzalapból láttatnak el? mi tanítókkal bírnak? hol 's mi okból hiányzanak? szerzendő adatok végett járá-sonként küldöttségeket jövő közgyűlésre jelentést teendőket rendeltek, a' nép-nevelési rendszer-tervezést pedig középponti számos választmányra bízák. A' megyei fenytő törvényszék jelentése a' börtönzöttek sorsa javulása ügyében kerülvén szönyegre, örömmel értették a' KK. és RR, hogy jóllehet a' börtön-zöttek erkölcsi javulása csak az egyes elkülönzés 's munkáltatás által éret-hetik el, e' kettős üdvös cél pedig főképp a' megyei fogház sem a' büntetés céljának, sem az emberiség kívánatinak meg nem felelő jelen állapotja aka-dályozná, sikerült legyen eddig mégis Beznák Aloiz tiszti ügyész ur buzgalma-nak a' rabnőket a' férfiakot elkülönözve fonással, és szövással külön ter-mekben foglalkodtatni, némi pénzadagot összegyűjteni 's ennek egy részét a' kibocsátandó rabokra kézi-pénzüll fordítani, a' KK. és RR az érintett ügyész buzgalmat kellőleg méltányolva a' jegyzőkönyvbe dicsérelőleg iktatni határozzák, hogy pedig az e' megyében rég tervezett 's neveztesb ajánlatokkal gyámolított dologház minélőbb létesülést érjen, küldöttséget bíztak meg, hogy magány vagy hallgató rendszer szerinti eszközöltetése iránt véleményes javaslatát mi-nélőbb terjessze elő. — Tavaszutó 25kén a' honi szobrászat előmozdítása érdekében Mátyás emléke fölállítására a' nemesi pénztárból indítványzott 100 pengő forint ajánlata közpártolással elfogadtatott. — Az 1830: 1ső t. cz. követ-keztiben ajánlott katonai ujonczok szolgálátfideje már kitelvén, az adott szó 's érintett törv. teljesítéseül e' katonaságnak még a' téli idő bekövetkezése előtt szük-séges kézi-pénzzel, öltönytől 's mennyiben külföldön tanyáznának, a' ha-zába visszatérhetőségük is gondoskodó elbocsátatása iránt a' kormányhoz fel-írás intéztetett. A' vegyes házasságok ügyében két lelkész által történt reversa-lisok kieszközlése 's meg nem áldás esetei bejelentetvén, hosszas és élénk vi-ták keletkezének innét, miknek jellemeért az érintettek közt 's a' törvények iránti engedetlenségből kedély-ingerlő 's a' haza boldogítását egyedül 'eszkö-zölhető egyetértést 's kölcsönös szeretetet fölzavaró vakbuzgalom 's ujjában bizonyított türelmetlenség miatt közönségesen keserű fájdalom nyilatkozott. A' KK. és RR. ugyanis az egyik lelkész tettében nemcsak az 1790°: 26. t. cz. czélozta kölcsönös egyetértés háborítását, hanem az egyik vallás rágál-mazásában fenytőket vonzó káromlást látván, az érintett lelkész ellen tiszti nyomozást határoztanak. Ama' két rendbeli meg nem áldott vegyes házassági esetre nézve pedig az 1647: 14 rendelkezéshez ragaszkodva, m. e. dec. végzé-sük értelménél fogva az eleve megintendő törvénysértő lelkészek ügyészi ke-

reselbe vonatását rendelék 's az ez esetben ítélendő vegyes törvényszéket ki-nevezék. (Vége köv.) —

Torontából tavaszutó fogytán. Igaz marad az axioma: „nincs szabály ki-vétel nélkül“ mert im' a' természetből 's törvényhatósági tapasztalásból me-ritett azon alapelv, mellyet multkor a' gyermekgyilkolásra olvastam, hogy t. i. soha sem vetemülhet egy anya magzata meggyilkolására, ha nem a' szülés utáni első pillanatokban, 's hogy csupán akkor gyilkolja meg azt, ha nincs tanúja, nincs meghittje, a' ki állapotjáról valamit tudna, egy törökbecsei 22 évű pórno által, kinek férje él, borzasztóan megzafoltatott. Ugyanis a' kér-déses aszszony félév óta egy ottani legénnyel tilos szerelmi viszonyban állván, midőn a' legény a' közelebbi katoná-állításkor önként katonának szegődött, 's beavatás végett Nagy - Beeskerekre ment, innét üzenete a' nőnek, hogy lá-togassa meg, ki a' csábingerék, 's női kötelesség küzdelmei közt sokáig tü-nődék: mikint hanyja el férjét 's gyermekét, hogyan szöjkék meg? mig végre a' multnak emlékezete 's a' jövőre ábrándos kecsgetetési által feltűzeltetve, vétkes kívánatinak ellen nem állhatott, 's elhatározta magát, másfél éves gyer-mekét magával elvinni, férjét annak gondviselésétől, kinek e' szerint bánko-dást okozni nem vélt, megmentendő. Így történt, hogy f. évi tavaszutó 9én magához véve törvényes, 's természetes gyermekét, szeretője a' beállott ujoncz után gyalog N. Beeskerekre indult. A' törökbecsei határban Melenczére ve-zető utmellelti keresztel halomhoz még alig érkezett, már is részint e' bűnös lépéssel járó aggodalmaktól elméjében, részint gyermeke hordásától testében annyira elfáradt, hogy magát a' még olly meszsze utnak gyermekéveli meg-tevésére képesnek nem véelve, ettől bármikép megválni eltökélte, azért a' ha-lom melletti kúthoz sietvén, 's cselekedete undokságától, mellyen a' termé-szet maga is megborzad, mitsem tartván, ártatlan magzatát irgalom nélkül belé vetette, 's mint önvalomlásában foglaltatik, a' víz felületén öszszepil-lézett gyöngye jég-töredékes jelenté csupán szülőltének a' mélységbe zuhan-tát. Efelé tény nagyon igazolja Rousseau' azon szavait: „mikint a' bárdolatlan nép a' barmok alatt áll, csupán azon kivétellel, hogy abban a' jövőre embernek esiráji megvannak“. Itt is meg kell pendíteni a' népnevelés eszméjét, mert olly valakinek, kibe a' gyermekkor fogékony éveiben szelidebb érzéseket esöpög-tettek, lehetetlen illy hyaenanót is megszégyenítő tette vetemülni. A' bün-tökben nem maradhatott, mert az ártatlan halála, mint hajdan Ábel' vére, égbe kiáltott. Az eset után nem sokára egy pásztor ment itatni a' megfer-lőztetett kútra, a' mint bele pillantott, a' tiszta vizen keresztül látható vala a' gyermek holttete. Bement tüstint a' törökbecsei előljárósághoz jelentést tenni, minek következtében a' holttet a' kútból kivétetett, 's csak hamar meg-ismérteték abban a' kérdéses nő gyermeke, A' megyének közelebb mult tavaszú 28kán tartott törvényszékén a' bűnös 's most már raboskodó aszszony ellen fenytőper támasztatott, 's a' fölötte kimondandó marasztaló ítélet iránt sem-mi kétség, mivel a' rabnő az egész tényt a' funtebbiek szerint maga meg-vallotta. Az érintett törvényszéken még egy más gyermekgyilkolás is került szönyegre, mellyet Zsombolyon (Hatzfeld) egy kereskedőnél volt nevelőné követett el, ki t. i. idő előtt szült, de azért életben levő gyermekének torkát met-szette, 's azt árnyékszékre dobta. E' tett is kitudódott, 's a' bűnét maga meg-vallotta leány ellen a' fenytőper szinte megindítatott. A' szerencsétlen, Már-maros megyei születésű. — Ugyanekkor az elhírt becsei gyilkos rablók is, kik ottani kereskedő Popovics Istvánt egyik szolgájával meggyilkolák, 's ki-rablák, ítéletet nyertek, három közülök hóhérpallósra 's három hat évi rab-ságra kárhoztatott. Ezen per halmozott tarka körülményivel nevezetes részét fogja tenni a' kir. táblai tárgyalatásoknak, hová az feljebbvitel útján fölter-jesztve van. — A' megyei tavaszú 26án tartott közgyűlés semmi nevezetes közügyeleti tárgyat nem foglalt magában, kivévén, hogy a' gyorsírók képez-tetése 's megjutalmaztatására a' járásbeliek által felszólítások tétetni rendel-tettek. — A' panszlavismus- vagy ennek fajtatja az illyrismusnak itt nincs semmi kelete, azonban erről másszor bővebben. Rónay Mórész ns Torontál-megye' első aljegyzője.

(Babona- 's kuruzslási áldozat.) M-Túr. jun. 5kén. A' köznép babonájának 's vénaszszonyok kuruzslásának e' napokban egy 14 éves leány városunkban szomo-ru áldozata lett: a' leány ugyan is borkiütésben szenvedte 's miután némelly háziszér bár fogantat nélkül fordítottat orvosoltatására, egy aggdada ajánlkozók a' betegségi alapos kigyógyítására, mit is a' leány mostohaanyja örömmel fogadván, a' vénasz-zony tanácsára a' szenvedő leány kétszeri fűtés után kemenczébe bűni parancsol-tatik 's ott a' szolgáló által a' banya javasolta gyógyszerrel vastag terpentinnel be-kenetik. A' szolgáló befenvén a' leány teste azon részét, hová az tulajdon kezeivel nem juthatott, abból sietve jött ki, midőn a' kemence szája a' benlevő leányra be-tétezik 's hogy a' bőség 's fájdalom miatt segítségért 's kibocsátásért ordítva esdeklő ki ne jöhessen, betámasztatik. Darab idő múlva elesenedülvén a' leány, kivétezik (de már ekkor aléva 's félholtan 's testének nagy része öszszéegve) a' kemenczé-ből. Mire a' kuruzsoló vénaszszony ijedve szaladt a' városi orvoshoz öt segítség-re hívandó, ki ugyan sietett a' veszély helyére, de a' leányt már haldokolva találta, ki is kevés idő múlva borzasztó kimok közt lelkét kiadta. Városunk orvosa az esetet azonnal az illető helyre följelentvén hiszszük, hogy érdeme szerint 's példásan meg fog mind a' bűnös vénaszszony mind a' rossz mostoha is büntettetni. Bárasak az illy babonákat 's veszélyes balitéleteket *igyekezzenek lelkészük tanításuk által tudatlan lakosinkból irtogatni, nem pedig azokat, kik városunk elmaradását sajno-san látva 's érezve a' javítás és haladás eszméit igyekeznek terjesztetni, mint közjó ellenéit és ártalmas embereket lefesteríteni!* Mert sehoh nem volna ám értelmes javításra nagyobb szükség mint városunkban, hol a' régi káros rendszer mellett, mellyet még előbbkelőink közül is sokan pártolni kívánnak, naponként alább szállunk 's 18 ezer lelket számító városunk számtalan helység mellett mind szellemi mind anyagi tekintetben nagyon is hátra marad!

Eger, tavaszutó 31kén. Itt ott szárnyaló híreken felül a' Jelenkor 35dik számába Halassy Kázmér aláírásával iktatott 's tartalmára nézve valamennyi részrehajlatlan szemtanú által pártszellemből eredt guny-iratnak ismért cikk 4ik pontjából azt olvassám, miként alulírt Cs. S. és P. P. nemességök ellen, legfelsőbb helyre vád-irat tétetvén, ennek következtében ő felségétől megýnk RRhez a' dolog mibenléte föl tudósítást követelő k. parancs érkezett legyen,

— mellyhez képest országszerte isméretes szerkezetű tavaszhoz 19ki köz-gyűlésünk által Erdély nagy fejedelemébe helyezett, n. Csik-Gyergyó-szék, és us Beregmege RR. a' végett megkerestetni rendeltettek, miszerint Cs. S. s' P. P. nemességét illető s' táraikban létező iratokat ns Heves vmgyéhez tárgyalás végett eredetiben küldenék által; — mit határozandnak illy megkerestetésük folytában a' t. szék s' illetőleg megye Rendei? fogják é' törvényes eljárásuk bonczoltatását, v' ármegeyénk kakasai orrvágásinak kitűzni akarni, vagy sem? nem tudom; mennyire azonban őseim testvér Erdélyországból a' 17ik század első éveitől kezdve, magyar honba költözvén, itt nemcsak szakadatlan s' kétségtelen nemesi kiváltságban éltenek, sőt édes atyám néhai Csiky Ferencz th. által megyénkben még 1805ik évben ellenmondás nélkül kihirdetett nemeslevelünk közretétele idejétől véve a' megyebeli nemesek lajstromába, mind b. édes atyámat, mind engem s' nemzedéki tagtársimat beirni mellőzhetlenül kelle „eként pedig bennünket kétes nemeseknek büntetlenül mondani senkinek sem szabadna“ addig is, miglen néhai Fejér György neve alatt rejtőző ármánykodó vádlónak álarczát leránthatván, képét sikra állíthatnám, s' tőle törvényszeres elégtételt kívánhatnék, magam, nemzetségem s' az igazat tudni vágyó közönség iránt tartozó kötelességemnek isméret nyilván felszólamlani s' a' kérdéses feladást kaján rágalomnak, az említett vádló neve alatt rejtőző alakost pedig bün-béren vásárolt söpredéknek nyilvánítani. Csikszögöti Csiky Sándor.

Mármárosban (mint Erdélyben s' hazánk déla s' középszáki vidékein) szörnyű szárazság uralkodik, főleg Sziget városa táján, hol már több hét óta valamirevaló eső nem vala, az őszi vetés, mellynek nagy része a' januáriusi lágyulásban kipállott, s' újra felszántatván tavaszival vetetett be, igen silány, a' kukuricza még meglehetősen áll, de az árpa, zab, és burgonya vetések s' illetvényes szegényül, szénaterméshez pedig, mi itt a' gazdaságnak a' marhatenyésztés miatt legfőbb ága, remény sines; ellenben a' szomszéd Galiciában s' az egész Lengyelhonban nagy áldást mondanak s' bő termést várnak s' annak tulajdonítják itt: hogy a' szigeti piacon az élet ára hetenkint lejjebb száll; a' tisztabuza köble 10, rozsa 8, kukuricza 7¹/₂, zabé 4-5 v. forint.

(Ipar- s' tözsérügy: a' lipesei s' boroszlai vásár a' gyapjura nézve.) A' lipesei husvétii vásárt jó és középszerű posztóra nézve kielégítőnek mondhatni, mert illyesfajta posztó csak igen kevés maradt eladatlanul s' az árcsökkenés legföljebb 3 pCentet tön, különösen az aljásb posztónak silány áron megszólván vesztegetése miatt. Mi a' gyapjút illeti, ennek a' raktárakban szokottnál csekélyebb bősége volt; az ausz. s' magy. gyapjuból majd semmi, s' ha mi kevés volt is, az sem kelt el. A' vám-szövetséges német tartományokbeli gyapjuból sok egyes eladás történt. Mivel a' gyártók sokat vettek, de nem sokat nyertek, tehát most még árcsökkenésre nem számíthatni, miután a' kilátások Anglia s' Amerika résziről sem igen kecsegtetők. Azonban még is reménylik, hogy a' női ruhakelmékre szükséges főfínomságu gyapju élénk fogyasztása miatt az ezen minőségű gyapju ára még kissé javulni fog, vagy legalább a' gyapjuár az ideai vásárokon nem csökkenni. A' lóvásár élénk volt s' a' mintegy 300 fényüzési ló hamar s' igen jó áron elkelt. Legnagyobb részét Ausztriába szállították. — Boroszlóban, majus 27ki híre szerint, minden aggály daczára is a' gyapju-kereskedés az elővásáron olly élénkséget fejtett ki, hogy eladók s' vevők ugyszólván csudálkoznak rajta. Rajna-vidékiek és belgák eddig a' legszaporább vásárlók voltak. A' szép tiszta mosás, mi által az idén kevés kivétellel valamennyi gyapjuszállítvány kitűnik, a' vevőknek azt igen kedves árucikké teszi, s' ha mindjárt 6, 8 sőt 10 pCenttel többet ajánlnak is, még sem vesznek a' gyapjútisztasághoz képest drágábban most, mint tavaly. Minden esetre a' mostani boroszlai gyapju-vásárt, mint folyó évre az összes gyapju-kereskedés árméregi szabályozóját, az elővásárról igen reményteljesnek jelölhetni. Az ó-gyapju maradványra nézve kétségkívül igen kedvező kilátást nem ígér a' vásár, s' miért? mert az idei szép mosatu gyapju a' mult évre némi árnyékot vet. Boroszlóban gyapjuárcsökkenéstül nem látszanak félni, ám-bár Leedsben (Angliában) a' májusi gyapjuvásárt maj. 22kérül léhább s' pangóbbnak írják még mint az aprilisi volt és süllyedőbbnek még az 1836kinél is. A' gyárok csak néhány óraig dolgoznak naponkint s' egy részben csak 3 nap egy héten. A' posztóár olly alacsony, hogy vesztéség nélkül semmi eladást nem eszközölhetni. S' ez állapot minden esetre ¹/₂ — 2 hónapig tarthat legalább. Boroszlón maj. 28kán a' középfinom gyapju máj. 75—80; finomé: 90—105 ezüst tall. kelt. Angol lapok szerint az angol gyári kerületeket leg-ujabban gyapjuvétel-megbizás végett beutazó német gyapju-tözsérek közösen azt nyilatkozták, hogy tavalyihoz képest az idén 10—15 pcenttel jobb keltetü lesz a' gyapju, habár az angol gyapjuvásár nem javulna is, mivel ez eredményt a' német gyárok önmagokban minden külverseny nélkül is képesek eszközölni. —

Pestmege közgyűlése. jun. 8. Pestmege ma kezdé el közgyűlést s' mint mindig nagyszámu hallgatóság előtt. Egy tekintetre ugyan nem volt ollyan fontos a' tárgy, melly a' kisgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése után került szőnyegre, hogy nagy zajt támaszthatott s' csillogó beszédeket vonta volna maga után; de az előtt, ki nem külhajtásokta nézni a' dolognak, nagy fontossággal bírt, mert a' népet érdekelte. Ez ugyszólván a' régi szolgaság szomorú maradványa, azaz az aratási munkabér-vagy kepeszabályozás volt. Sok átlátta ennek kártékonyágát, mert ha utóbbi or-gyűlésink meg akarták adni a' parasztnak a' birtokjogot, a' józan ész világában alig gondolhatni fonákabbat, mint valaki munkája bérért meghatározni. A' mint egy nagy ember megmondotta: a' mezeigazdaság megbuktatására nem lehetett volna hatalmas eszközök találni mint a' dézsmát, ugy hatalmas eszközt a' munkásnak korhelylé tételére s' a' munka léha vitelére szélszerűbbet, mint a' munkabér-szabályozást. A' többség ezt átlátta, s' a' bérszabályozást, — mint mellyet a' mult háborus idő és sok embert koldusbotra juttatott pénzszállítás szükségessített, s' így csupa orvosságképen használtatott, s' talán a' gyógyszer rosszabb volt mint a' betegség maga — e' tekintetből még most s' azonnal megszüntetendők nyilatkoztatták; de voltak olyanok, kik némi kis zavartól rettegvén még

most nem tarták tanácsosnak azt megszüntetni. Mi már máskor is kijelentők, hogy semmi javítás, bármily üdvös legyen is, nem esik változás nélkül, s' kik azt tartják, hogy a' nép esze s' keze feletti még most is subogtatható a' gyámvesztő, nagyon csatlakoznak, mert a' nép már kinőtt nagy részben a' gyámosság és vesztő alól, tudja mi jó, mi hasznos neki s' kik most is nagy-lelkűségből a' nép gyámjait akarják magokat föltolni, azok talán mást alig akannak, mint a' szegény nép rovására gazdálkodni. E' tárgyban határozattá lön: hogy még most ugyan a' kepeszabályozás meghagyatik, de jövődre megszüntetik, s' más megyék is hasonló tevése szölytassanak, melly felszólításra aligha olly válasz nem jő, mint Gümör felett egykor Borsodnak, hogy t. i. azon felszólításukat, miszerint ezután egyedül magyar nyelven tegyenek mindig felrást, nem pártolhatják, mert egyedül magyar nyelven szoktak felírni, mivel tudomásunkra több megyében híre hamva sines a' kepeszabályozásnak. E' tárgy bővebb kifejtése, mint minden olly tárgyé, mellyről hamar nem végezhetnek, most is választmány elibe utasított. Másod-zor Patay József th. indítványára, mivel a' megyei végzendő dolog annyit, hogy a' mostani tisztviselők legjobb akarattal sem végezhetik el, tisztviselők szaporítása tekintetből minden sz. bírói és eskütti hivatalra kinevezés végett egyegy személy terjesztetett a' nádor-főispán elibe sa't. —

Spanyolország.

(Ministerségi fordulat.) Madrid, maj. 15ikén: „Az új ministerség összeállítása sok gondot ad a' kormányzónak, mert az eddigi jelöltek nem voltak fölfogni képesek kormányzati eszméit. Ő minden pártot használni akar céljaira, mellyek elérése után aztán valamennyit el fogja utasítani; a' ministeri jelöltek ellenben mindnyájan azon pártnak szeretnének hasznára lenni, mellyhez tartoznak, s' az olly kegyelést Espartero egyáltalában nem akarja eltűnti, mert pártemberré nem hagyja magát aljasítottani. Ezenkül minden minister külön kis király szeretne lenni saját osztályában, mit Espartero soha nem fog eltűnti, mert ő az egész felsőbb politikát saját személyében akarja összpontosítani s' ministereire csupán az anyagi végrehajtást bízni. E' körülményeket nem tudják a' tárczát nyerni ohajtók méltányolni, s' nem fogják föl elméjökkel, hogy Spanyolország jelen állapotjában csak olly rendszert használhatni. Espartero alkotványi szellem által mérsékelt katonai kényuraságot szándékozik használni, mig jelöltjei tiszta alkotványi elvekhez ragaszkodnak. Olozaga előleg kijelenté, miszerint ministerségben nem fog részt venni, és Aranjuebe vonult. Gonzalez Iik Izabella királyné gyámjaul az öreg Arguellest kívánta kineveztetni, mi annyira nem tetszett Esparteronak, hogy róla többé szót sem akart hallani. Ezután Luzuriagát hivatta. Ezen böcsületes és erőteljes férfi Becerra által kinevezett majd valamennyi tisztviselőt elbocsátatni kívánt, mivel dologhoz nem értők, és sokan közülök igen rossz hirben állnak. A' kormányzó azonban nem helyeslé az elvet, mert keménységéből kellemetlen visszahatást vélt származhatni. Remisa csak ugy akarná a' pénzügyi tárczát elvállalni, ha azzal kapcsolatban lenne az elnökség, s' mindezek előtt a' katonaság számát tetemesül csökkenteni kívánja, mi természetesen szinte nem eshetett inyére a' hadseregétől imádott fővezérnek. Sancho semmi ministerségben nem akar részt venni, s' legkevésbbé Olozagával; Pio Pita Pizarro szeretne ugyan ministerré lenni, de vele egy sem akar tárczát vállalni. Egyébiránt minden jelölt maga szeretné az elnökséget, hogy aztán tőle függő társakat szedhetne föl maga mellé pártjából. Espartero ujonan Madridba hivatta Olozagát, s' mindent elkövet, hogy őt ministerség-alakításra bírassa, mert e' bizonytalanság igen árt tekintetének, mivel hatályos kormányrendszabályiból egyet sem léptethet életbe, és a' cortes sem tarthat üléseket. Az ország minden részeiből szerencsekívánó fölírasok érkeznek Esparterohoz, ki Spanyolország szabadítója és boldogítója lehet, ha korának kívánatit megérti s' a' körülményektől magát elragadtatni nem hagyja. —

(Új ministerség.) Hoszszas tanakodás után végre következő ministerség alakult: Antonio Gonzalez, ministerelnök, ez a' szeptemberi mozgalom előtt siker nélkül törekvők tavaly Krisztina királyné parancsára ministerséget alkottai, s' legközelebb Londonba volt küldetve; minek azonban sikere mind- eddig sem juta köztudomásra; ő az alkotványos királyság őszinte barátja, s' közte és Espartero közt teljes bizalom uralkodik, neve Spanyolországban jó hangzatu, és politikai ellenzői sem vonják meg tőle tiszteletjüket. Evaristo San Miguel: hadminister, harcztéren s' kormányzóban tanusítá már tehetőségit. 1822ben vezére volt a' ministerségnek, melly junius 7ikén, a' királyi testőrség fölzendülte következtiben, Martinez de la Rosa gyöngye ministersége helyére lépett. Ő eszközlé ki Minának cataloniai főkapitánynyá neveztetését, s' ez által egyszersmind az ugynevezett vallási hadsereget a' tuillériák pénze daczára szélyyelrobbantá. Az utóbbi polgárháboruban Cantavieja elfoglaltatása által tünt ki; Garcia Camba, tengerészminister, okszerűleg támogató Espartero egyedüli kormányzóságát a' cortesben, s' Napoleon és Cromvell ellenében Washingtont emlité okai támogatásaul; egyébiránt ő igen érdemes katoná; s' legközelebb parancsnok volt az éjszaki tartományokban. Facundo Infante, belminister, leginkább mérsékelt haladási elveiről s' Espartero iránti ragaszkodásáról isméretes, ezenkül mint katoná is kitünteté magát, s' legközelebb Barcelona politikai főnöke és Catalonia másodikvezére volt. Legkevésbbé isméretes Surray Rull, a' pénzügyminister, ki eddig barcelonai főpénztárnok volt, hol mint dologhoz értő s' böcsületes férfi általános tiszteltetést vitt ki magának; utóbb cortesbe jutván, ott eddig még egyszer sem szólit, de most Espartero mellett szavazott. Alonzo, jogminister, azon felekezet tagja, melly legbensőbb meggyőződésből 3 tagu kormányzóságot kívánt, de most örömet mozdítja elő Espartero kormányterveit, miután a' többség mellette nyilatkozott. Espartero néhány sok költséggel járó s' kevés hasznot hozó hivatalt megszüntetete, mi népszerűségét tetemesül emelte. —

Anglia.

(A' chartisták óriási kérelme. A' ministerség helyzete.) London, maj. 26ikén: „Tegnap nagy néptolongság volt az alsóház előtt, mivel köztudomásra jutott, hogy a' chartisták 1,300,000 ezer aláírással ellátott kérelmet nyujtandnak be, hasonlót ahoz, millyet korábban Attwood vitetett az alsóházba. E' kérelemszörnyet nagy pompával vivék a' házba; az iratkeres 8 markos dol-

gozó vállain nyugvók, 's az ajtónál O'Connell és Duncombe fogadá azt el. E fölrásban kéri az alsóházat, hogy eszközölné ki a királynénál a politikai vétkesek szabadon bocsátását, 's Frost, Jones és Williams viszszaahívását száműzetésökből. A 3dik pont vége így hangzék: „Ha az alsóház mind ezt megtevé, akkor aztán fogadja el a népköztvény elveit.“ (Kaczaj.) Sibthorp ezredes a nagy tekeres elolvastatását indítványozá; mitől azonban Peel ellenzésire önként elállott. Russell örömét fejezé ki ez engedékenységgel, mivel különben, véleménye szerint, azt lehetett volna gondolni, hogy a vitéz ezredes gúnyt akar üzni a kérelemből 's kérelmezőkkel, miután Duncombe szavainak nem akar hitelt adni. Erre Sibthorp szokott modorjában csupán azt jegyzé meg, mikép ő a miniszterpadon ülő ns lord intésére éppen nem szorult, 's mind arra, mind politikai elveire csak felsőségi megvetéssel tud lenézni. Több oldalról „Rendre!“ kiáltás hangzék; de Russell szótalan mosolylyal tudatá a házzal, hogy a vitéz ezredes teljességgel nem képes őt megbántani. Duncombe a kérelmet röviden támogató, mondván, miszerint ez ügy igen is esiklandós, mert előjogaira emlékezteti a koronát; mitől azonban nem kell visszajedni, mert vannak pillanatok, mikben az illy emlékeztetések szükségesegek, 's véleménye szerint most éppen szükséges az illy bánásmód. Egyszermind több példát idézett elő, midőn a parlament a büntetések szelidítésit, vagy teljes elengedését eszközölte ki. Leader a kérelmet támogató, 's nyomó példaul Waldgrave I. esetét hozá föl, ki hasonló kicsapongás miatt a Queensbench börtönében ül, 's ott folytonos tobzódással tölti idejét, és csupán annyiban érzi szabadsága elvesztését, hogy az epusmi löversenyen nem lehet jelen, míg a szegényebb sorsu vétkes hasonló bűn miatt undok börtönben legkeményebb nélkülözésekkel küzd. Nézetei szerint a törvény-előtti egyenlőség Angliában is csak a türelmes papiron létezik, 's midőn azt mondjuk, hogy parlamentben a szegényebb osztály is képviselve van, azt csupán keserű gúnynak kell tekinteni. Ha a javító törvény ügyében nem büntették az izgatást, úgy a chartisták büntetése is jogtalan, mert ők csak czélszerű képviseletet akartak magoknak kivíni. Azonkül a chartista izgatásnak Angliában már vége szakadt, 's így az elfogottak és elítéltek szabadon bocsátása nem fog a kormányt árthatni, hanem inkább népszerűséget szerzend számára. Russell a kérelmet ellenzé, mivel az illy avatkozások mindenkor gátot emelnek a végrehajtó hatalom elibe, 's a kívánat elfogadtatását törvény-fölötti diadalnak fogják tekinteni, mi a kormány tekintetét károsan csökkentheti. Peel szinte a kérelem ellen nyilatkozott, és szavazáskor mégis tökéletes szöegyenlőség mutatkozék, mit aztán az elnök a kérelem elmellőzésire döntött el. — A toryk örvendve hírlík, hogy Peel halálos sebet ejtett a whikeken. Szegény whigek, ők ugyan megjárták! A parlamentet nem oszlathatá el a miniszter-ség, a czukorvám megalapítása 's némely más ügyek elintézése előtt, 's Peel kimondá, hogy mindent megadat nekik, mi fölslzathatásra szükséges, de többet teljességgel nem. 'S a miniszterek e' csekélységgel tökéletesen beérik, mert többre nincsen szükségök. Legbátrabb lépés lett volna a toryk résziről a czukorvám-törvényt megtagadni, 's a whikeknek a további kormányozhatást lehetlenné tenni, vagy őket olly kétségbeesett rendszabályra kényszeríteni, melly veszedelmes statusesapássá fajult volna. A csütörtökre indítványozott tory nyilatkozat a whikekre nézve szinte kedvező. A whigek ugyanis ezt mondják a népnek: „Olesó czukor, olesó kenyér, olesó fa,“ mihez Napier hajóvezér még ezt csatolja: „kevesebb poloska,“ mert a canadai fában elannyira szeretnek a poloskák tanyázni, hogy az abból készült hajókban majd megszék az emberek. A toryk ellenben csak ezt mondhatják: „Drága kenyér, drága czukor, drága fa, és poloskák legnagyobb bőségben.“ Kétkedhetik e ugyan a nép: mellyik részre kelljen nyilatkoznia? De Peel indítványából még sokkal nagyobb kedvezmények is háramlanak a whikekre, mert annak vitatásakor alkalom nyílik a tory és whig kormány összehasonlítására, 's ki nem tudná, hogy a tory kormányelve e' néhány szóbul áll: kaparjunk olly sok pénzt össze, mennyit lehet 's tegyünk érte lehetőséggel keveset. A toryknak legnagyobb férfia volt Huskisson és Canning. Az első nyíltan kimondá, hogy mindent meg kell tenni, mit a whigek indítványoztak; de azért ő maga is csak igen kevés javítást küzdhet ki, és ezeket is csak a whigek segélyivel. Castlereagh alatt egész európai befolyását elveszté Anglia, 's veszélyben volt másodrangú hatalommá aljasulni. Canning bátor csapás által ismét más fordulatot adott a dolognak. Pártja halálát okozá, 's mit szerencsésen kiküzdött, azt a whikeknek kelle köszönnie. Palmerston folytató politikáját és be is fejezé. A whigek tehát csak örvendeznek, hogy az általános megtámadtatás olly alakot ölt, mellyel fogva mind azt elősorozhatják, mit az ország javára tettek. Mikép követhetett el illy hibát Peel? Erre könnyű megfelelni. A tory többség olly szerencsevadászokbul áll, kik csupán magokrul gondoskodnak, 's a haza érdekeit akárkinek is olesón átengedik. Ha Peel tulnyomó többséggel miniszterre lenne, úgy egészen ez emberek kényitől függene. A valódi 's tisztelt aristokratia nem ismerhet a whikeknél külön rdeket, 's még a nyugotindiai ültetvényesek sem áldoztatnak föl, mert a whigek 50 ftnyi ótalmi vámot biztosítanak számukra az idegen czukor ellen, mit a toryk még emelhetnek is idegen czukor behozatása által. A rabszolgák fölszabadittatása szükségkép versenyt szüle a szabad 's kényszerített munka közt. Egyébiránt a gabonatermesztők sem fognak szenvedni, mert hiszen a whigek magok is földbirtokosak, 's arról vannak meggyőződve, hogy a törvény megváltoztatása a termesztőkre nézve is nyereséges következményü leend. Mi a népet illeti, kétségbehozhatlanul bizonyos már, mikép az izgatás a whigek mellett nemlár más ugyan, de annál bensőbb 's hatályosabb. Olly érdek-kérdés az egész, melly előtt a toryk és chartisták politikai elvei mulhatlanul háttérbe kényszerülendnek vonulni. A vámosökkentés által minden gyártulajdonos nyerni fog, mert az szükségkép a dolgozók napibére alább szállítását fogja maga után vonni, kik azért szinte nem károsulandnak, mert a kenyér olesóbbulásában elég kárpótlást fognak találni. Szóval: a whigek ügye olly jó lábón áll a

népnél, hogy parlament-fölslzolás esetén tulnyomó nagy többségre legnagyobb biztossággal számíthatnak.

Franciaország.

(Darmés pöre a pairszék előtt. Politikai nézetek.) Paris, maj. 24ikén: „Darmés pöre iránt úgy szólván semmi érdeket nem mutat a közönség; az ülésteremben 's kivüle semmi ingerültséget nem vehetni észre. Szomorú, ismételten vádoltak; szomorú, ismételten védelmezők, fáradt pairek, igen közönyös nézők 's hallgatók a karzaton, általános kedvetlenség, mit talán a forróság is némileg elősegít, ez tulajdonképi rajza az új fölségsértési pörnek. Darmés kicsiny zömök természetü, vonalmiban semmi értelmet vagy jellemet nem láthatni, tartása és szava durva, müveletlen; ő vagy nem válaszol a kérdésekre, vagy csupán mitsem jelentő köznapiságokat hord elő; vallatása ellenállhatlan mákonyital gyanánt hat a törvényszékre 's hallgatókra: pedig ez legérdekesb része e' szomorujátéknak, milly untató leend tehát majd a többi. Duclos valódi remekpéldánya a parisi kocsisoknak, 's csak Considère bírnémi kedvező külsővel. Vádtársai ellen semmi terhelő vallomást nem tett Darmés. — Az itteni angolok igen komoly arcot mutatnak. „Bizony rosszul megy a dolog“, mondogatják suttogva egymásnak, midőn valahol öszszetalálkoznak. 'S valóban úgy látszik, mintha egész Anglia alapjaiban rendült volna meg; de ez csak úgy látszik. Ezen ország a pisai toronyhoz hasonlít, mellynek hanyatló állása elriasztja az utast a nélkül, hogy azért csakugyan ledőlne. Kik az eddigi vitatásokat Angliában látták, szentül hívék, hogy az ország nem állhatja ki e' megrendülést, 's most a gabonatorvény elleni izgatás hihetőleg minden eddigi hasonló mozgalmat túlhaladand. Azonban bármikép ropog is Ó-Anglia alkotványa, öszszedőlni még sem olly hamar fog az. — Parisban jelenleg tökéletes, politikai szélesönd uralkodik; a király leveleiről megunták a vitatkozást, 's csak Gurowszky megszökése a spanyol infansnövel hozott némi életet a parisi termekbe. Gurowszky Rachelt akará elvenni, de ennek atyja igen jó zsidó családból származván, nem akarta lányját neki adni, 's így kénytelen volt spanyol infansnöhez folyamodni. Mind a két Castilia valamennyi udvarhölgye rémülten csapta össze feje fölött kezeit, de hiában, már megtörtént. — Algiri hírek szerint Bugeaud tábornok nem igen bírja magát megkedveltetni az ottani föbb hadtisztekkel, mert hibáikat igen nyersen rovogatja meg. Így példaul legközelebb egy nem igen szerencsés csata után vezérkarát nagy Fridrik öszvére emlékezteté, melly 30 évig volt jelen minden táborozásban, 's még sem bírta megtanulni a hadviselés mesterségét, mit Changarnier tábornok nem birt hallgatás nélkül eltűrni. E' villongás kellemetlen következményü lehet a francia hadsereg vállolatira, miket Abdelkader folytonos ébersége is gyakran meghüsit. — Chartres hg beteges volt; most azonban annyira javult már egészségi állapotja, hogy szüleivel, Orleans hggel 's hgnővel, Villiersbe kocszíhatott. — A parisi gr. kereszteltésit sajtászerűleg akarván megünnepleni a Charivari, hasábjait torzképekkel árasztá el, miket csipős megjegyzésekkel kísért, mellyek a mostani politikai viszonyokra vonatkoznak 's a négyes szövetséget sem igen kimélik.“ —

Törökország.

Konstantinápoly, majus. 12. A porta az elhatározó fermánt M. Alira nézve még sem bocsátá ki, mivel ez utóbbinak tényleges meghódulása tökéletesen nem történt meg. M. Ali maga 6 millió piasternyi kölcsönt köte, 's egyszermind rendkívül nagy gyapot-eladásokat tön. — A bolgár keresztényeknek elkövetett kegyetlenséget a porta rosszallta, de azért Hussein basát még is korlátlan hatalomjoggal ruházta fel. A török basák a Resid reformjai által tőlük elvont pénz-ügyigazgatást ismét visszanyerték. — A' duna-gőzhajózási-társaság „Sztambol“ nevü gőzöse, melly eddig Konstantinápoly és Trebizond közt tartá fen a' rendes közlekedést, maj. 1jén sűrű ködben az ázsiai part mellett, közel Amasztrához egy szirtfoknál megfeneklett; mindazáltal a megszabadíthatására tett munka nem maradt siker nélkül; maj. 9kén a' gőzös már lengővé lön és saját erőművei használatával „Crescent“ kíséretében a penderakiai kikötőbe mehetett. Különös kedvező körülménynek mondhatni, hogy az egész idő alatt, mig „Sztambol“ illy veszélyes helyzetben veszteglt, a' tenger csöndes volt. Ha az emberek még néhány órával késtek volna el a' hajó lengővé tételében, úgy elkerülhetlenül izekre török. — Alexandria és Kairóban a' döghalál rettenetesen pusztít. —

Külföldi elegyhir

Floridában az indiánok ismét mozognak; az amerikai fegyveres csapatoknak egy kis osztálya, King erősséghez közel általok megtámadtatott. — Egy ujjorki lap Jamaicából azon hírt közli, hogy két nagy angol gőzfregát a' port-royali kikötőben horgonyt vetett, mellyeknek titkos küldetési céljok: megrohánás által Cuba szigetét a' spanyol koronától elszakasztani.

Az „Univers“ szerint ő szentsége Roma valamennyi templomiban könyörgési órákat vala megrendelendő, mellyek a' pünkösztelőtti héten a' kath. hit-térítőknak Tonkin a' Cochinchinábani üldöztetése miatt fogtak tartatni. — Gräfenberget a' Priesnitztől felállított híres hidegviz gyógy-intézetet annyira meglepte a' sok vendég, hogy később érkezettek már itt nem kaphattak szállást, hanem kénytelenek Freiwaldauban megtelepülni. — Uj tudósítások szerint déli Macedónia tetemes zavarok színhelye. A' keresztények minden részről mozognak 's jobb állapotért látszanak küzdeni. A' macedóniai ráják fő gyűlpontja az Athoszkeskeny hegyfok. A' fölzendülteket mindenben segítik a' szerzetes zárdák 's köztük hírszerint sok szerzetes barát van. Athosz hegyfokot mintegy 30 zárdában 4—5000 szerzetes lakja. A' keresztények legjelesb vezéreinek egyike, bizonyos Karatasso. — A' spanyol kormány a' carthagenai kormányzót elfogatni 's hadi törvényszék elibe állíttatni parancsolá, mivel az angolok erőszakoskodásinak fegyveres hatalommal nem szegült ellen. — Havannából írják, hogy 32 jamaikai néger Kuba déli oldalán partra szállt földijeik rabszolgaság alóli felszabadulását hirdetni. Közülök harminczat tüstint elfogtak, elítéltek 's agyon löttek. —